

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW ŚRODOWISKOWYCH W OBSZARZE GOSPODARKI ODPADAMI

DAVE-02

*Projekt P2 Wydania 1
Warszawa, 18.10.2016 r.*

1	Spis treści:	
2		
3	1 Wprowadzenie	3
4	2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów środowiskowych	
5	wykonujących audyty.....	3
6	3 Wytyczne do stosowania wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17021-1	3
7	3.1 Umowa na przeprowadzenie audytu.....	4
8	3.2 Odpowiedzialność za decyzje certyfikacyjne	4
9	3.3 Wymagania dotyczące zasobów	5
10	3.4 Dokumenty certyfikacyjne.....	8
11	3.5 Wniosek	8
12	3.6 Ustalanie czasu audytu	9
13	3.7 Wybór i powołanie zespołu auditującego	9
14	3.8 Pierwszy etap.....	10
15	3.9 Drugi etap.....	10
16	3.10 Raport z audytu	10
17	3.11 Odwołania	10
18	4 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów	
19	środowiskowych wykonujący audyty.....	10
20	4.1 Zakres akredytacji	10
21	4.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów środowiskowych wykonujących audyt	
22	w procesach akredytacji i nadzoru.....	11
23	4.2.1 Proces akredytacji.....	11
24	4.2.2 Nadzór planowy i ponowna ocena.....	12
25	4.2.3 Zmiany zakresu akredytacji	13
26	4.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji.....	13
27	5 Postanowienia końcowe.....	13
28	6 Dokumenty związane	13
29	7 Załączniki	14
30		

31 1 Wprowadzenie

32 Niniejszy dokument został opracowany w celu harmonizacji podejścia do akredytacji
33 weryfikatorów środowiskowych prowadzących audyty zgodnie z:

- 34 - ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami
35 opakowaniowymi (Dz.U. poz. 888, z późn.zm.) wraz z aktem wykonawczym, który stanowi
36 rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie rocznego audytu
37 zewnętrznego przedsiębiorców wystawiających dokumenty DPO, DPR, EDPO lub EDPR
38 (Dz.U. poz. 2264) (zwanym dalej *rozporządzeniem w sprawie audytu zewnętrznego*
39 *przedsiębiorców*)
- 40 - ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym
41 i elektronicznym (Dz.U. poz.1688 z późn. zm.) wraz z aktem wykonawczym, o którym
42 mowa w art. 71 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (zwanym dalej
43 *rozporządzeniem w sprawie audytu zewnętrznego OO SEiE i ZP*).

44 Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen weryfikatorów środowiskowych
45 wykonujących audyty zgodnie z ww. ustawami postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami
46 podanymi w dokumencie DA-01 *Opis systemu akredytacji* oraz zasadami określonymi poniżej.

47 Tekst niniejszego dokumentu został opracowany w uzgodnieniu z ministrem właściwym do
48 spraw środowiska.

49 2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów środowiskowych 50 wykonujących audyty

51 Warunkiem wstępnym do przystąpienia do akredytacji według niniejszego programu jest
52 posiadanie akredytacji weryfikatora środowiskowego systemu EMAS funkcjonującego zgodnie
53 z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada
54 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ek zarządzania i audytu we
55 Wspólnocie (EMAS), uchylającym rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji
56 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz. Urz. UE L. 342 z 22.12.2009, str. 1)

57 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyty powinien spełniać wymagania akredytacyjne
58 podane w dokumencie DAVE-01 *Akredytacja weryfikatorów środowiskowych EMAS.*
59 *Wymagania szczegółowe* jak również warunki właściwe dla akredytacji weryfikatorów
60 środowiskowych wykonujących audyty w tym polityki PCA, w szczególności w niniejszym
61 dokumencie (DAVE-02).

62 Dodatkowo w przypadku ubiegania się o niniejszą akredytację weryfikator środowiskowy
63 wykonujący audyty, powinien spełniać warunki przyjęte w deklaracji zawartej we wniosku
64 o akredytację (FA-01), a po udzieleniu akredytacji warunki wynikające z zawartego z PCA
65 *Kontraktu*.

66 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt, aby mógł być uznany za kompetentnego,
67 powinien stosować wytyczne podane w punkcie 3 niniejszego dokumentu. Wskazują one
68 zharmonizowany sposób spełnienia wymagań określonych w normie
69 PN-EN ISO/IEC 17021-1, przy czym słów „powinien, należy” użyto do wskazania tych
70 postanowień, które są obowiązkowe. Słów „zaleca się” użyto w niniejszym dokumencie do
71 wskazania uznanych sposobów spełnienia wymagań normy. Weryfikator środowiskowy
72 wykonujący audyt może spełniać te wymagania w inny, równoważny sposób, jeżeli potrafi to
73 wykazać w ramach procesu akredytacji/nadzoru przeprowadzanego przez Polskie Centrum
74 Akredytacji.

75 3 Wytyczne do stosowania wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17021-1

76 Poniżej zamieszczono wytyczne do wymagań wybranych punktów normy PN-EN ISO/IEC
77 17021-1. Dla ułatwienia zastosowano następujący system identyfikacji wytycznych:

78 W.X.Y.Z, gdzie: X.Y.Z oznacza numer punktu normy PN-EN ISO/IEC 17021-1.

79 W akredytacji weryfikatorów środowiskowych prowadzących audyty nie mają zastosowania
80 wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17021-1 zapisane w punktach: 9.1.3; 9.1.5; 9.1.6;
81 9.3.1.2.3; 9.4.9; 9.4.10; 9.5.4; 9.6.

82 W odniesieniu do tekstu normy PN-EN ISO/IEC 17021-1 mają zastosowanie poniższe ogólne
83 definicje:

- 84 – pojęcie **audit certyfikacyjny** (definicja 3.4 z normy PN-EN ISO/IEC 17021-1),
85 w rozumieniu niniejszego dokumentu to proces audytu, zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy
86 z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz
87 art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym
88 i elektronicznym;
- 89 – pojęcie **jednostka certyfikująca**, w rozumieniu niniejszego dokumentu jest
90 to **weryfikator środowiskowy wykonujący audyt**;
- 91 – **konsultowanie systemu zarządzania** w rozumieniu niniejszego dokumentu odnosi się
92 do udzielania konkretnych porad, instrukcji lub dawania rozwiązań audytowanemu
93 podmiotowi przez audytorów mających na celu wsparcie wdrożenia przez organizację
94 wymagań ww. ustaw;
- 95 – pojęcie **dokument certyfikacyjny** jest równoważne ze sprawozdaniem z audytu;
- 96 – pojęcie **audyt** jest równoważne z pojęciem **audit**;
- 97 – **organizacja** – podmiot audytowany;
- 98 – **raport** – sprawozdanie z audytu.

99 3.1 Umowa na przeprowadzenie audytu

100 **W.5.1.2** Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt działa w oparciu o umowę, która określa
101 warunki przeprowadzenia audytu i powinna uwzględniać, jako minimum następujące
102 informacje:

- 103 – zobowiązanie organizacji do wykonania wszystkich niezbędnych działań
104 przygotowujących do przeprowadzenia audytu i oceny na miejscu, w tym zapewnienia
105 możliwości badania dokumentacji i dostępu do wszystkich stosownych obszarów, zapisów
106 i personelu w celach związanych z audytem;
- 107 – zapewnienie organizacji, że sprawozdanie z audytu nie jest wykorzystywane w sposób
108 wprowadzający w błąd jego klientów, czy strony zainteresowane. Sprawozdanie nie może
109 być przedstawiane we fragmentach, jedynie jako całość;
- 110 – zobowiązanie organizacji do dostarczenia na zakończenie audytu pisemnego
111 oświadczenia, że zostały ujawnione wszystkie wymagane dane i informacje;
- 112 – możliwość zgłoszenia na piśmie dodatkowych wyjaśnień lub umotywowanych zastrzeżeń
113 dotyczących treści projektu sprawozdania w terminie 14 dni od dnia otrzymania projektu
114 sprawozdania, pod warunkiem, że przepisy ww. aktów prawnych dopuszczają taką
115 możliwość;
- 116 – informację, iż podmiot audytowany może przed upływem 14 dni złożyć pisemną
117 informację, iż nie zgłasza uwag i zastrzeżeń do projektu sprawozdania, w wyniku czego
118 weryfikator może podpisać i złożyć sprawozdanie przed upływem 14 dni;
- 119 – przekazania, niezwłocznie po zawarciu umowy, informacji niezbędnych do przygotowania
120 się zespołu audytorów do przeprowadzenia audytu;
- 121 – możliwość doliczenia dodatkowego czasu w stosunku do czasu uzgodnionego w umowie,
122 jeśli w trakcie audytu zostanie stwierdzone, że taki dodatkowy czas jest potrzebny
123 do zrealizowania wszystkich niezbędnych czynności w celu wydania sprawozdania;
- 124 – zapewnienie możliwości przeprowadzenia obserwacji audytu przez PCA.

125 3.2 Odpowiedzialność za decyzje certyfikacyjne

126 **W.5.1.3** W odniesieniu do niniejszego programu, odpowiedzialność za decyzje certyfikacyjne
127 jest odpowiedzialnością za wydanie sprawozdania z przeprowadzonego audytu.

128 3.3 Wymagania dotyczące zasobów

129 **W.7** Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt jest zobowiązany do określenia kryteriów
130 kompetencyjnych dla personelu w odniesieniu do rodzajów działalności identyfikowanej
131 kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.

132 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt, akredytowany lub ubiegający się o akredytację,
133 powinien posiadać kompetentny personel do prowadzenia audytów w odniesieniu do rodzajów
134 działalności identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.

135 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt powinien być związany z ww. personelem
136 umowami regulującymi długoterminowe zobowiązania stron.

137 Personel jednostki do prowadzenia audytów powinien spełniać następujące wymagania:

138 **W.7.1** W przypadku formułowania zespołu do przeprowadzenia audytu wykonywanego 139 u przedsiębiorcy:

- 140 – prowadzącego recykling lub inne niż recykling procesy odzysku odpadów opakowaniowych
141 i wystawiającego dokumenty DPR/DPO,
- 142 – prowadzącego zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

143 w jego skład zawsze powinien wchodzić:

- 144 – audytor EMAS, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie kodu (-ów) 38.1
145 lub 38.2 lub 38.3 oraz w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem
146 Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej
147 działalności*, spełniający wymagania zawarte w dokumencie DAVE-01.

148 lub

- 149 – audytor systemu zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, który wykazał
150 wymagany poziom kompetencji w zakresie kodu(-ów) 38.1 lub 38.2 lub 38.3 oraz w zakresie
151 działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej
152 NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności*, spełniający wymagania zawarte
153 w PKN-ISO/IEC TS 17021-2.

154 Zespół audytowy powinien również posiadać kompetencje w zakresie umiejętności czytania
155 i analizy dokumentów finansowych.

156 Minimalny sposób spełnienia tego wymagania to:

- 157 • posiadanie uprawnień biegłego rewidenta lub
- 158 • posiadanie uprawnień księgowego lub
- 159 • posiadanie wykształcenia średniego o kierunku ekonomicznym (technik ekonomista)
160 z 5-letnim doświadczeniem zawodowym lub
- 161 • posiadanie wyższego wykształcenia ekonomicznego z co najmniej 2-letnim
162 doświadczeniem zawodowym lub
- 163 • ukończenie studium podyplomowe z rachunkowości/finansów z 2-letnim
164 doświadczeniem zawodowym lub
- 165 • posiadanie doświadczenia 2-letniego w pracy na stanowisku kierowniczym,
166 związanym z analizą dokumentów finansowych.

167 W przypadku nieposiadania kompetencji branżowych, zespoły audytowe powinny być
168 wspierane przez eksperta, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie
169 działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej
170 NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności*.

171 Minimalny sposób wykazania przez eksperta kompetencji, to:

- 172 • wykształcenie średnie i minimum 5-letnia praktyka zawodowa w danej branży

- 173 • lub wykształcenie wyższe techniczne i 2-letnie doświadczenie zawodowe w dziedzinie
174 zgodnej z kodem branżowym.

175 *) Zestawienie kodów NACE odpowiadających danej branży przedstawiono w tabeli nr 1 poniżej.

176 Wymaganiem dodatkowym jest posiadanie przynajmniej przez jednego członka zespołu
177 audytującego znajomości problematyki specyficznej dla funkcjonowania systemu
178 gospodarowania odpadami opakowaniowymi oraz ZSEiE, potwierdzonej świadectwem
179 ukończenia szkolenia, którego zakres obejmuje co najmniej następujące zagadnienia:

- 180 1. Analiza funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi
181 w Polsce z uwzględnieniem nieprawidłowości;
- 182 2. Analiza funkcjonowania systemu gospodarowania ZSEiE w Polsce z uwzględnieniem
183 nieprawidłowości;
- 184 3. Nieprawidłowości w zakresie prowadzonych procesów przetwarzania odpadów
185 z uwzględnieniem stosowanych technologii;
- 186 4. Nieprawidłowości w charakteryzowaniu odpadów ze szczególnym uwzględnieniem
187 źródeł ich pochodzenia;
- 188 5. Nieprawidłowości przy dokumentowaniu gospodarowania odpadami.

189 Zalecany jest udział w warsztatach doskonalących w zakresie znajomości technologii
190 przetwarzania odpadów oraz problematyki rozliczania odzysku/recyklingu odpadów
191 w konkretnej branży.

192 Tabela nr 1

Nazwa branży	Kod NACE/PKD
Recykling drewna	16
Recykling papieru	17
Recykling tworzyw sztucznych	22
Recykling szkła	23.1
Recykling metali	24
Wytwarzanie energii z odpadów (cementownie)	23.5
Wytwarzanie energii z odpadów (energetyka)	35.11
Przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego Zbieranie i przetwarzanie odpadów opakowaniowych oraz odzysk surowców	38.1, 38.2, 38.3

193 **Uwaga:** w razie wystawiania przez przedsiębiorcę również dokumentów EDPO/EDPR lub
194 zaświadczeń o ZSEiE, w których zawarte są informacje o odpadach powstałych ze zużytego
195 sprzętu wywiezionych poza terytorium kraju, obowiązują dodatkowe wymagania
196 kompetencyjne określone dla przedsiębiorców wywożących odpady za granicę.

197 W.7.2 W przypadku formułowania zespołów do przeprowadzenia audytów wykonywanych u:

- 198 1. przedsiębiorcy wystawiającego dokumenty EDPR/EDPO, który zbiera i/lub przygotowuje
199 odpady przed transportem w ramach wewnątrzspółnotowej dostawy lub eksportu lub
- 200 2. przedsiębiorcy, który nie jest posiadaczem odpadów i prowadzi działalność polegającą na
201 pośredniczeniu w obrocie odpadami, dokonującego wewnątrzspółnotowej dostawy lub
202 eksportu odpadów, będącym równocześnie uprawnionym i wystawiającym EDPR/EDPO
203 lub
- 204 3. organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

205 w jego skład zawsze powinien wchodzić:

- 206 – audytor EMAS, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie działalności
207 gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev.

208 2, właściwej dla audytowanej działalności w zakresie kodu 38.1 lub 38.2 lub 38.3,
209 spełniający wymagania zawarte w dokumencie DAVE-01

210 lub

211 – audytor systemu zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, który wykazał
212 wymagany poziom kompetencji w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej
213 kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej
214 działalności w zakresie kodu 38.1 lub 38.2 lub 38.3, spełniający wymagania zawarte
215 w PKN-ISO/IEC TS 17021-2.

216 W przypadku nieposiadania kompetencji branżowych przez audytorów EMAS / EMS, zespoły
217 audytowe powinny być wspierane przez eksperta, który wykazał wymagany poziom
218 kompetencji w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji
219 działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności w zakresie
220 kodu 38.1 lub 38.2 lub 38.3.

221 Minimalny sposób wykazania przez eksperta kompetencji, to:

222 – wykształcenie średnie i minimum 5-letnia praktyka zawodowa w branży,
223 – lub wykształcenie wyższe techniczne i 2 lata doświadczenia zawodowego w branży
224 zgodnej z kodem w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem
225 Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej
226 działalności.

227 Zespół audytowy audytujący przedsiębiorców wywożących odpady za granicę powinien
228 **również** posiadać kompetencje w zakresie:

229 1. Umiejętności czytania i analizy dokumentów finansowych.;

230 Minimalny sposób spełnienia tego wymagania to:

231 • posiadanie uprawnień biegłego rewidenta lub
232 • posiadanie uprawnień księgowego lub
233 • posiadane wykształcenia średniego o kierunku ekonomicznym (technik ekonomista) z 5-
234 letnim doświadczeniem zawodowym lub
235 • posiadanie wyższego wykształcenia ekonomicznego, z co najmniej 2 letnim
236 doświadczeniem zawodowym lub
237 • ukończone studium podyplomowe z rachunkowości/finansów z 2-letnim
238 doświadczeniem zawodowym lub
239 • posiadanie doświadczenia 2 –letniego w pracy na stanowisku kierowniczym,
240 związanym z analizą dokumentów finansowych.

241 2. Umiejętności czytania i analizy dokumentów celnych oraz dokumentów transgranicznego
242 przemieszczania odpadów.

243 Minimalny sposób spełnienia tego wymagania to:

244 • posiadanie wykształcenia wyższego i minimum 2-letniej praktyki zawodowej w zakresie
245 obsługi transgranicznego przemieszczania odpadów
246 • lub udział w szkoleniu, zakończonym egzaminem, którego zakres obejmuje co najmniej
247 następujące zagadnienia:
248 – podstawy prawne systemu międzynarodowej kontroli przemieszczania odpadów;
249 – wymagania szczególne dla wywozu odpadów poza obszar OECD;
250 – wymagania proceduralne związane z transgranicznym przemieszczaniem odpadów;
251 – podstawowe procedury wywozowe, stosowane w obrocie poza Europejskim
252 Obszarem Gospodarczym;
253 – podstawy nomenklatury towarowej w handlu zagranicznym; System Zharmonizowany
254 (HS);
255 – sposób dokumentowania transgranicznego przewozu odpadów;

256 – szczególne wymogi prowadzenie ewidencji odpadów wywożonych poza granice
257 Polski.

258 Wymaganiem dodatkowym jest posiadanie przynajmniej przez jednego członka zespołu
259 audytującego znajomości problematyki specyficznej dla funkcjonowania systemu
260 gospodarowania odpadami opakowaniowymi oraz ZSEiE, potwierdzonej świadectwem
261 ukończenia szkolenia, którego zakres obejmuje co najmniej następujące zagadnienia:

- 262 1. Analiza funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi
263 w Polsce z uwzględnieniem nieprawidłowości;
- 264 2. Analiza funkcjonowania systemu gospodarowania ZSEiE w Polsce z uwzględnieniem
265 nieprawidłowości;
- 266 3. Nieprawidłowości w zakresie prowadzonych procesów przetwarzania odpadów
267 z uwzględnieniem stosowanych technologii;
- 268 4. Nieprawidłowości w charakteryzowaniu odpadów ze szczególnym uwzględnieniem
269 źródeł ich pochodzenia;
- 270 5. Nieprawidłowości przy dokumentowaniu gospodarowania odpadami.

271 Personel wyznaczony do prowadzenia audytu prowadzi je w zakresie, w którym wykazał
272 wymagany poziom kompetencji, uwzględniający wymagania podane w niniejszym
273 dokumencie.

274 3.4 Dokumenty certyfikacyjne

275 **W.8.2.2** Treść punktu zastępuje się wymaganiami zawartymi w § 4 ust.3 rozporządzenia
276 Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie rocznego audytu zewnętrznego
277 przedsiębiorców wystawiających dokumenty DPO, DPR, EDPO lub EDPR oraz zawartymi
278 w przepisach rozporządzenia, o którym mowa w art. 71 ustawy z dnia 11 września 2015 r.
279 o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

280 3.5 Wniosek

281 **W.9.1.1** Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt jest zobowiązany pozyskać niezbędne
282 dane, które pozwolą na ustalenia możliwości podjęcia się audytu oraz ustalenia czasu trwania
283 audytu.

284 Minimalny zakres obejmuje informacje wymagane w punkcie 9.1.1 lit. b i c oraz następujące
285 informacje:

- 286 1) w odniesieniu do ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami
287 opakowaniowymi:
 - 288 – rodzaj prowadzonej działalności przez podmiot audytowany,
 - 289 – stosowana technologia(-e) i stopień złożoności procesów:
 - 290 • prosta mechaniczna (naprawa palet, mielenie z oczyszczaniem, strzępienie/
291 rozdrabnianie itp.),
 - 292 • zaawansowana mechaniczna (np. uzdatnianie stłuczki, mycie+mielenie+granulacja),
 - 293 • termiczna lub chemiczna (przetapianie, spalanie, rozpuszczanie itp.),
 - 294 • brak procesów związanych z użyciem technologii (pośrednictwo w obrocie),
 - 295 – liczba dokumentów w sztukach: DPR, DPO, EDPR, EDPO w roku oraz miejsc ich
296 przechowywania, w tym w rozbiciu na: liczba wystawionych dokumentów w roku: DPR,
297 DPO, EDPR, EDPO z uwzględnieniem źródła pochodzenia odpadu (gospodarstwa
298 domowe/inne źródła), liczba faktur,
 - 299 – liczba Kart Przekazania Odpadów (KPO),
 - 300 – czy firma posiada elektroniczną ewidencję/bazę danych powyższych dokumentów,
 - 301 – liczba oddziałów,
 - 302 – masa odpadów [Mg]:
 - 303 • dopuszczonych do przetworzenia w roku zgodnie z decyzją,
 - 304 • faktycznie przetworzonych,

- 305 • poddanych recyklingowi lub innemu niż recykling procesowi odzysku i potwierdzona
306 w wystawionych dokumentach DPR/DPO,
307 • potwierdzona w dokumentach EDPR/EDPO – poddanych recyklingowi lub innemu
308 niż recykling procesowi odzysku poza granicami kraju w ramach eksportu/
309 wewnątrzspółnotowej dostawy,
310 – moce przerobowe instalacji w zakładzie z rozbiciem na poszczególne instalacje,
311 – liczba pracowników na koniec roku kalendarzowego, którego dotyczy audyt.

312
313 2) w odniesieniu do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym
314 i elektronicznym:

315 a) w zakresie zakładów przetwarzania:

- 316 – rodzaj przetwarzanego ZSEiE
317 • urządzenia chłodnicze,
318 • urządzenia zawierające monitory CRT i panele LCD,
319 • lampy,
320 • pozostałe,
321 – stosowane technologie
322 • instalacje do przetwarzania urządzeń chłodniczych, monitorów CRT i paneli LCD lub
323 lamp,
324 • pozostałe instalacje,
325 • demontaż ręczny,
326 – łączna, maksymalna masa zużytego sprzętu możliwa do przetworzenia na postawie
327 aktualnych decyzji (Mg/rok),
328 – łączna masa zużytego sprzętu faktycznie przetworzonego (Mg/rok dla wszystkich grup
329 i rodzajów),
330 – łączna masa odpadów powstałych z przetworzonego zużytego sprzętu (Mg/rok),
331 – liczba podmiotów, którym zakład przekazuje frakcje powstałe z przetworzonego zużytego
332 sprzętu,
333 – liczba oddziałów firmy,
334 – czy firma posiada elektroniczną bazę danych otrzymywanych i wystawianych
335 dokumentów,
336 – liczba KPO,
337 – liczba faktur,
338 – liczba zaświadczeń o ZSEiE, potwierdzających recykling oraz potwierdzających inne niż
339 recykling procesy odzysku,
340 – liczba pracowników na koniec roku kalendarzowego, którego dotyczy audyt,

341 b) w zakresie organizacji odzysku:

- 342 – liczba wprowadzających sprzęt, których obowiązki wykonuje organizacja odzysku,
343 – liczba prowadzących zakłady przetwarzania ZSEiE, z którymi organizacja ma podpisane
344 umowy,
345 – czy firma posiada elektroniczną ewidencję/bazę danych wystawionych dokumentów.

346 **3.6 Ustalanie czasu audytu**

347 **W.9.1.4** Procedury ustalania czasu trwania audytu winny uwzględniać informacje pozyskane
348 na etapie określone w punkcie 3.5 niniejszego dokumentu.

349 **3.7 Wybór i powołanie zespołu auditującego**

350 **W.9.2.2** W przypadku formułowania zespołów do przeprowadzenia audytów, w jego skład
351 zawsze musi wchodzić personel do prowadzenia audytów, spełniający wymagania podane
352 w punkcie 3.3 niniejszego dokumentu.

353

354 **3.8 Pierwszy etap**355 **W. 9.3.1.2.2**

356 Celem etapu pierwszego jest zaplanowanie drugiego etapu audytu, dokonywane to jest
357 poprzez przeprowadzenie przez zespół audytorów udokumentowanej:

- 358 a) analizy ryzyka i na tej podstawie opracowanie udokumentowanego „Planu pobierania
359 próbek”, o ile przepisy aktów prawnych dopuszczają możliwość zastosowania metody
360 próbkowania i nie określają sposobu doboru próby,
361 b) analizy formalno-prawnej, obejmującej m.in. §2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie
362 audytu zewnętrznego przedsiębiorców oraz przepisy rozporządzenia w sprawie audytu
363 zewnętrznego OO SEiE i ZP,
364 c) analizy zezwoleń i decyzji niezbędnych do prowadzenia działalności w audytowanym
365 obszarze, posiadanych przez audytowany podmiot.

366 Na pierwszym etapie audytu podmiot audytowany zobowiązany jest dostarczyć weryfikatorowi
367 środowiskowemu zestawienie (wykaz/listę) w formie elektronicznej dokumentów, które będą
368 podlegały audytowi. Na tej podstawie audytor przygotowuje próbę składającą się
369 z zaświadczeń potwierdzających co najmniej 75% masy ZSEiE.

370 **3.9 Drugi etap**

371 **W.9.3.1.3** W trakcie 2. etapu audytu weryfikator środowiskowy wykonujący audyt, jest
372 zobowiązany przeprowadzić audyt zgodnie z podstawą prawną podaną w pkt 1 niniejszego
373 dokumentu.

374 **3.10 Raport z auditu**

375 **W.9.4.8** Wymagania dotyczące sprawozdania z audytu przeznaczonego dla podmiotu
376 audytowanego i pozostałych podmiotów wskazanych w ustawach określają aktualnie
377 obowiązujące w tym zakresie rozporządzenia ministra właściwego ds. środowiska,
378 wymienione w pkt 1 niniejszego dokumentu.

379 **3.11 Odwołania**

380 **W.9.7** Postępowanie zgodnie z § 3 ust. 3, 4, 5, 6 oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie
381 audytu zewnętrznego przedsiębiorców oraz przepisami rozporządzenia w sprawie audytu
382 zewnętrznego OO SEiE i ZP.

383 **4 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów**
384 **środowiskowych wykonujący audyty**385 **4.1 Zakres akredytacji**

386 Zakres akredytacji weryfikatora środowiskowego prowadzącego audyty określa się
387 następująco:

Rodzaj działalności:	Dokument odniesienia:
Audyty przedsiębiorców	ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. poz. 888, z późn. zm.)

388

Nazwa branży	Kod NACE/PKD
Recykling drewna	16
Recykling papieru	17
Recykling tworzyw sztucznych	22
Recykling szkła	23.1
Recykling metali	24
Wytwarzanie energii z odpadów (cementownie)	23.5
Wytwarzanie energii z odpadów (energetyka)	35.11

Zbieranie i przetwarzanie odpadów opakowaniowych oraz odzysk surowców	38.1, 38.2, 38.3
---	------------------

389

Rodzaj działalności:	Dokument odniesienia:
Audyty przedsiębiorców	ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. poz. 1688)

390

Nazwa branży	Kod NACE/PKD
Przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	38.1, 38.2, 38.3

391 W zakresie akredytacji identyfikowane są również lokalizacje, w których weryfikator
392 środowiskowy wykonujący audyt prowadzi kluczową działalność.

393 **4.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów środowiskowych wykonujących audyt** 394 **w procesach akredytacji i nadzoru**

395 **4.2.1 Proces akredytacji**

396 Warunkiem wstępnym do przystąpienia do akredytacji według niniejszego programu jest
397 uzyskanie akredytacji weryfikatora środowiskowego systemu EMAS funkcjonującego zgodnie
398 z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada
399 2009 r.

400 Akredytowany weryfikator środowiskowy EMAS może wystąpić o rozszerzenie zakresu
401 akredytacji w zakresie wskazanym w punkcie 4.1 niniejszego dokumentu.

402 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt, składając wniosek o akredytację, przedstawia
403 wypełniony formularz FAVE-01 wraz z wymienionymi w nim załącznikami.

404 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt przed złożeniem wniosku powinien
405 przeprowadzić przegląd dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność
406 z wymaganiami akredytacyjnymi i przedstawić jego wynik na formularzu FAVE-03 składanym
407 do PCA wraz z wnioskiem (FA-01).

408 Ponadto weryfikator środowiskowy wykonujący audyt przeprowadza audit wewnętrzny
409 i przegląd wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi.

410 Na ocenę weryfikatora środowiskowego EMAS ubiegającego się o rozszerzenie akredytacji
411 w zakresie wskazanym w punkcie 4.1 składają się przegląd dokumentacji wraz z oceną na
412 miejscu tj. w siedzibie weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt i we wszystkich jego
413 lokalizacjach, w których prowadzona jest kluczowa działalność.

414 Kluczowe działalności obejmują: formułowanie i zatwierdzanie polityki, rozwój i zatwierdzanie
415 procesów i/lub procedur, ocenę początkową kompetencji oraz zatwierdzanie personelu
416 i podwykonawców, nadzór nad procesami monitorowania kompetencji personelu
417 i podwykonawców, przegląd wniosku, decyzje dotyczące audytu, w tym przegląd techniczny
418 zadań związanych z audytem, planowanie działań audytowych, lub decyzje o wyniku
419 zawartym w wydawanym sprawozdaniu z audytu.

420 Przed podjęciem decyzji o rozszerzeniu zakresu akredytacji, PCA przeprowadza obserwację
421 pierwszego audytu prowadzonego przez weryfikatora u jego klienta (zgodnie z podstawą
422 prawną podaną w pkt 1 niniejszego dokumentu), w co najmniej w jednym z klastrów, w którym
423 wnioskuje o rozszerzenie. Podział działalności na klastry został zdefiniowany w załączniku nr
424 1 do niniejszego dokumentu.

425 Pozytywny wynik obserwacji jest warunkiem rozszerzenia zakresu akredytacji weryfikator
426 środowiskowego EMAS.

427 Jeżeli w trakcie obserwacji zostaną stwierdzone niezgodności wskazujące na poważne
428 naruszenie wymagań akredytacyjnych, wówczas weryfikator środowiskowy wykonujący audyt
429 jest zobowiązany do podjęcia korekcji/działań korygujących w trybie natychmiastowym oraz
430 do bezzwłocznego poinformowania PCA o ich realizacji. Jeżeli to konieczne, ocena podjętych
431 działań prowadzona będzie przez PCA również w formie obserwacji. Pozytywna ocena
432 wykonania korekcji/działań korygujących jest warunkiem rozszerzenia zakresu akredytacji.

433 Podczas prowadzenia obserwacji weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt
434 udostępnia PCA wszystkie dokumenty dostępne dla zespołu audytującego, a przynajmniej:
435 wniosek, zapisy z przeglądu wniosku, plany audytu, inne zapisy określone w ustawach
436 i rozporządzeniach ministra właściwego ds. środowiska opisanych w pkt 1 niniejszego
437 dokumentu.

438 **4.2.2 Nadzór planowy i ponowna ocena**

439 W nadzorze planowym i w trakcie ponownej oceny PCA potwierdza kompetencje do
440 prowadzenia działalności audytowej poprzez ocenę w siedzibie i obserwację audytu
441 prowadzonych przez weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt u jego klienta.

442 W nadzorze planowym oraz przy ponownej ocenie w przypadku weryfikatora środowiskowego
443 wykonującego audyt prowadzącego działalność kluczową w różnych lokalizacjach, PCA
444 prowadzi każdą ocenę w siedzibie oraz na próbkę w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje
445 wybiera się losowo w ten sposób, żeby w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną
446 oceną:

- 447 – liczba ocenianych za każdym razem lokalizacji była możliwie taka sama;
- 448 – zostały ocenione wszystkie lokalizacje;
- 449 – przeprowadzono obserwację działalności weryfikatora środowiskowego wykonującego
450 audyt prowadzonej w ramach każdej lokalizacji (jeżeli ma to zastosowanie).

451 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt powinien na bieżąco aktualizować wykaz
452 personelu prowadzącego audyty z podziałem na:

- 453 – osoby spełniające wymagania podane w punkcie 3.3,
- 454 – rodzaje działalności identyfikowane kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE
455 Rev. 2,
- 456 – listę przeprowadzonych audytów.

457 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt powinien przekazać do PCA ww. wykaz na 2
458 miesiące przed planowaną oceną oraz na każde żądanie PCA.

459 Do 15 listopada każdego roku weryfikator środowiskowy wykonujący audyt przesyła do PCA
460 poniższe informacje:

- 461 – planowane terminy audytów, które zamierza przeprowadzić wraz z zaplanowanymi
462 zespołami audytującymi,
- 463 – adresy podmiotów, które podlegają jego audytowi wraz z zidentyfikowaniem rodzaju
464 działalności.

465 Przekazywane informacje muszą uwzględniać wszystkie terminy audytów cząstkowych,
466 w przypadku, gdy weryfikator takie planuje. Wówczas ww. informacje należy przekazać do
467 PCA w terminie umożliwiającym przeprowadzenie obserwacji każdej z części audytu nawet
468 jeśli są planowane do realizacji przed 15 listopada.

469 Jeżeli w powyższych informacjach nastąpią zmiany, weryfikator zgłasza je w terminie 2 tygodni
470 od zaistnienia zmiany.

471 Dla każdego weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt, opracowywany jest program
472 obserwacji, który w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, pozwoli na
473 przeprowadzenie obserwacji reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji oraz
474 reprezentatywnej próbki personelu weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt.

475 Program obserwacji jest ustalany na podstawie analizy ryzyka, biorąc pod uwagę:
476 – doświadczenie weryfikatora w obszarze dokumentów wymienionych pkt 1 niniejszego
477 dokumentu,
478 – zakres akredytacji,
479 – liczbę lokalizacji weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt, w których
480 prowadzona jest działalność kluczowa,
481 – liczbę wydanych sprawozdań (liczba klientów / liczba sprawozdań),
482 – liczbę personelu – audytorów, ekspertów,
483 – złożoność i skalę działalności audytowanych podmiotów,
484 – dotychczasowe doświadczenia z ocen.

485 Ustanowiony program obserwacji musi zapewnić przeprowadzenie obserwacji w każdym
486 z klastrów objętych zakresem akredytacji. Przy czym w pierwszej kolejności obserwowane są
487 działania w klastrach, w których nie zostały przeprowadzone obserwacje przy pierwszym
488 rozszerzeniu zakresu akredytacji weryfikatora środowiskowego EMAS.

489 Działania w nadzorze, powinny zapewnić ocenę, w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie
490 z ponowną oceną, procesów prowadzonych przez weryfikatora środowiskowego
491 wykonującego audyt w każdym rodzaju działalności z zakresu udzielonej akredytacji.

492 **4.2.3 Zmiany zakresu akredytacji**

493 Rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt o inne
494 rodzaje działalności lub inny dokument odniesienia (zidentyfikowane w punkcie 4.1), może
495 nastąpić po przedstawieniu przez niego dowodów na posiadanie personelu kompetentnego
496 w zakresie wnioskowanego rozszerzenia akredytacji. Ocena dla celów rozszerzenia jest
497 prowadzona w formie przeglądu dokumentacji lub oceny na miejscu. Dalsze postępowanie
498 łącznie z obserwacjami prowadzone jest według zasad podanych w punkcie 4.2.1 *Proces*
499 *akredytacji*. W przypadku, gdy rozszerzenie dotyczy rodzaju działań w klastrze, w którym
500 weryfikator środowiskowy wykonujący audyt posiada już akredytację, możliwe jest
501 przeprowadzenie przeglądu dokumentacji z przeprowadzonego procesu audytu. W przypadku
502 rozszerzenia o rodzaj działania w klastrze, w którym weryfikator środowiskowy wykonujący
503 audyt nie posiada akredytacji, PCA prowadzi obserwację.

504 **4.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji**

505 Ograniczenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji weryfikatorowi
506 środowiskowemu odbywa się na zasadach określonych w dokumencie DA-01.

507 Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt powinien zademonstrować kompetencje we
508 wszystkich zakresach udzielonej mu akredytacji. W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji
509 weryfikator środowiskowy wykonujący audyt nie przeprowadził żadnego audytu dla którejś
510 z części zakresu, akredytacja zostaje zawieszona z końcem tego cyklu akredytacji w zakresie
511 tych działalności.

512 **5 Postanowienia końcowe**

513 Dokument został wprowadzony Komunikatem nr XX z dnia xx.xx.2016 i obowiązuje od daty
514 opublikowania.

515 **6 Dokumenty związane**

516 Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 2
517 oraz:

518 DA-01 Opis systemu akredytacji

519 DAVE-01 Akredytacja weryfikatorów środowiskowych EMAS. Wymagania szczegółowe.

520 Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

521 Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi
522 (Dz. U. poz. 888, z późn. zm.)

- 523 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie rocznego audytu
524 zewnętrznego przedsiębiorców wystawiających dokumenty DPO, DPR, EDPO lub EDPR
525 (Dz.U. poz. 2264)
- 526 Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym
527 i elektronicznym (Dz. U. poz. 1688)
- 528 *Akt wykonawczy, o którym mowa w art. 71 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym*
529 *sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (w opracowaniu)*
530
- 531 **7 Załączniki**
- 532 Załącznik nr 1 Podział działalności na klastry
- 533 FAVE-01 Załącznik do wniosku o akredytację weryfikatora środowiskowego
- 534 FAVE-03 Przegląd dokumentacji weryfikatora środowiskowego w obszarze gospodarki
535 odpadami

536

Załącznik nr 1 do DAVE-02

537

Podział działalności na klastry

Klaster	Nazwa branży	Kod NACE/PKD
1	Recykling drewna	16
	Recykling papieru	17
	Recykling tworzyw sztucznych	22
2	Recykling szkła	23.1
	Recykling metali	24
3	Wytwarzanie energii z odpadów (cementownie)	23.5
	Wytwarzanie energii z odpadów (energetyka)	35.11
4	Zbieranie i przetwarzanie odpadów opakowaniowych oraz odzysk surowców	38.1, 38.2, 38.3
5	Przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	38.1, 38.2, 38.3

538